

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

Statoil Petroleum AS

4035 Stavanger

Att: Randi Breistein

Klima- og forurensningsdirektoratet
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@klif.no
Internett: www.klif.no

Dato: 26. mars 2010

Vår ref.: 2007/1035 405.14

Deres ref.:

Saksbehandler: Ida Bjørkum, telefon: 22573401

Vedtak om godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp i 2009 og pålegg om oppfølging for Statoil, Volvefeltet

Klima- og forurensningsdirektoratet kontrollerer og godkjenner den enkelte kvotepliktiges rapportering av CO₂-utslipp. Vi har gjennomgått den innsendte rapporten og finner å kunne legge til grunn innrapporterte utslippstall med unntak av rapporterte utslipp fra forbruk av tungolje, når kvoteplikten skal gjøres opp 30. april 2010. Statoil ASA har i 2009 for Volvefeltet hatt et kvotepliktig utslipp på 145 027 tonn CO₂.

Statoil har hatt avvik fra tillatelsen og klimakvoteforskriften ved rapportering av kvotepliktige utslipp i 2009. Bedriften skal sende Klima- og forurensningsdirektoratet nærmere informasjon innen fastsatte tidsfrister.

Vedtaket om godkjenning av rapport og fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet.

1. Sakens bakgrunn

Vi viser til utslippsrapport innlevert 26. februar 2010 og senere korrespondanse.

Kvotepliktige virksomheter skal rapportere sine utslipp av CO₂ innen 1. mars året etter at utslippene fant sted. Dette følger av lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) § 16 første ledd og tillatelse til kvotepliktige utslipp av klimagasser av 13. mars 2008, sist endret 22. januar 2010.

Nærmere regler om rapporteringen, herunder regler om hva som skal rapporteres og hvordan utslippene skal beregnes eller måles, er gitt i forskrift 23. desember 2004 nr. 1851

om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften) kapittel 2 med vedlegg.

Klima- og forurensningsdirektoratet kontrollerer og godkjenner den enkelte kvotepliktiges rapportering av CO₂-utslipp, i henhold til klimakvoteloven § 17.

2. Klima- og forurensningsdirektoratets vurdering

Overholdelse av fristen for innlevering av utslippsrapport

Statoil ASA (heretter Statoil) sendte for Volvefeltet inn utslippsrapport for bedrifter med kvotepliktige utslipp av CO₂ den 26. februar 2010, som er innen fristen.

Statoil har imidlertid sendt inn nye utslippstall og vurderinger av usikkerhet for diesel i og korreksjoner av innrapporterte usikkerhetstall. Klima- og forurensningsdirektoratet understreker at klimakvoteforskriftens krav til rapportering innen 1. mars innebærer at en fullstendig rapport skal leveres innen fristen. Vi forventer at det ved neste års rapportering leveres en fullstendig utslippsrapport innen fristen.

Oppdatert utslippsrapport innsendt 15. mars 2010 ligger til grunn for totale kvotepliktige utslipp for 2009.

Vurdering av kvotepliktige CO₂-utslipp

Kvoteplikt

Kvoteplikten for Volvefeltet er knyttet til virksomhetenes energianlegg. For en nærmere presisering av kvotepliktens omfang vises det til bedriftens tillatelse til kvotepliktige utslipp, sist endret 22. januar 2010.

Kilder til kvotepliktige utslipp

Følgende kildestrømmer er oppgitt i tillatelsen:

Kildestrøm nummer	Kildestrøm	Kommentar
1	Brenngass	Mærsk Inspirer
2	Fakkelgass	Mærsk Inspirer
3	Diesel	Mærsk Inspirer
4	Diesel	Navion Saga

Statoil har for Volvefeltet rapportert om utslipp som ikke er omfattet av tillatelsen til kvotepliktige utslipp av klimagasser. Statoil meldte i brev av 3. juli 2009 i fra om at Navion Europa ville fungere som erstatningsfartøy for skipet Navion Saga (kildestrøm 4) som var på verksted i perioden fra september til oktober 2009. I denne perioden hadde Navion Europa et forbruk av 618 tonn tungolje. Statoil har lagt til grunn en utslippsfaktor på 3,17 tonn CO₂/tonn tungolje. Ifølge klimakvoteforskriften er riktig utslippsfaktor for

tungolje 3,20 CO₂/tonn tungolje. Klima- og forurensningsdirektoratet har derfor lagt denne faktoren til grunn for beregning av kvotepliktig utslipp. Utslipet blir da noe høyere (18,6 tonn høyere i forhold til 1959 tonn CO₂ som Statoil hadde rapportert). Det rapporterte utslippet fra tungolje fremgår nedenfor, under vår vurdering av de kvotepliktige utslippene.

Ettersom Statoil meldte fra om denne midlertidige endringen i god tid før utslippet fant sted aksepterer Klima- og forurensningsdirektoratet at bedriften har hatt kvotepliktig utslipp som ikke er omfattet av tillatelsen.

Vurdering av aktivitetsdata

Statoil har rapportert aktivitetsdata og usikkerhet i beregning av aktivitetsdata. De rapporterte dataene fremgår i tabellen nedenfor. Der fremgår også kravet til usikkerhet i beregning av aktivitetsdata som er stilt i tillatelsen.

Kildestrøm nummer	Kildestrøm	Aktivitetsdata	Usikkerhetskrav	Rapportert usikkerhet
1	Brenngass	37 389 793 Sm ³	1,50 %	0,91 %
2	Fakkelgass	6 461 340 Sm ³	7,50 %	5,00 %
3	Diesel	4 793 tonn	1,50 %	0,60 %
4	Diesel	3 317 tonn	1,50 %	1,60 %

Metode

Bestemmelse av mengden aktivitetsdata for kildestrøm 1 og 2 er fremkommet som beskrevet i punkt 6 i virksomhetens program for beregning og måling av kvotepliktig utslipp. For kildestrøm 3 og 4 er måleutstyret foreløpig ikke beskrevet i virksomhetens program for beregning og måling av kvotepliktig utslipp.

Usikkerhet i aktivitetsdata for brenngass (kildestrøm 1)

For bestemmelse av aktivitetsdata for kildestrøm 1 (brenngass) på Volvefeltet benyttes en firestrålers ultralydmåler. Statoil har beregnet usikkerheten i aktivitetsdata for kildestrøm 1 til å være 0,91 %. Dette er innenfor kravet til maksimal usikkerhet i aktivitetsdata tillatelsen til kvotepliktige utslipp. Det er i beregningene benyttet opplysninger vedrørende usikkerheten i selve målesystemet, inkludert drift og kalibrering, fra usikkerhetsberegninger gjennomført av Christian Michelsens Research (CMR), jf. rapport av 26.februar 2010.

Statoil har i sine usikkerhetsberegninger gjort en forenkling med hensyn til bidrag fra linjetemperatur. Det er i beregningene benyttet en linjetemperatur på 40 °C, mens linjetemperaturen på måleutstyret opprinnelig er 54 °C. Statoils forenklinger ser imidlertid ikke ut til å øke usikkerheten i betydelig grad og vi tar beregningene til etterretning. For neste års rapportering ber vi Statoil kommentere dersom slike forenklinger blir benyttet.

Videre vil vi presisere at når det benyttes estimerte faste verdier i usikkerhetsbudsjettet, må Statoil forsikre seg om disse er satt tilstrekkelig konservativt.

Usikkerhet i aktivitetsdata for fakkellgass (kildestrøm 2)

For kildestrøm 2 har ikke Statoil dokumentert usikkerhetsberegninger, men rapportert om fem prosent usikkerhet. De har vist til måleforskriften som krever at usikkerheten i aktivitetsdata for fakkell maksimalt kan være fem prosent. Dette kravet er strengere enn kravet i måleprogrammet på 7,5 prosent.

I CMRs rapport datert 26. februar 2010 om usikkerhetsberegning er usikkerheten i måleutstyret beregnet til å være 6,78 prosent. Her er det tatt utgangspunkt i verdien 5,48 som er usikkerheten i utstyret der måler er installert i henhold til Norsok-standard. Men for Volve er det lagt til en tilleggsusikkerhet på 4 % fordi oppstrøms og nedstrøms lengde er korte enn det Norsok-standard krever. Forutsetningene for at den oppgitte usikkerheten på 6,78 prosent ikke overskrides er at måleutstyret ikke har hatt avvik som har påvirket måleverdiene i nevneverdig grad. Med avvik menes her gjennomstrømninger utenfor måleutstyrets operasjonsområde, utfall av måleutstyr og andre hendelser som påvirker beregning av aktivitetsdata.

Siden Statoil har rapportert fem prosent usikkerhet, noe som også er lavere enn CMRs beregning, legger Klima- og forurensningsdirektoratet til grunn at det ikke har vært hendelser og avvik. Vi ønsker imidlertid en spesifikk bekreftelse fra Statoil på dette som skal sendes Klima- og forurensningsdirektoratet innen 1. mai 2010. Dette forholdet vil også bli fulgt opp på tilsyn. Videre ber vi om hvilke vurderinger som ligger til grunn for Statoils rapporterte fem prosent usikkerhet når CMR rapporten oppgir 6,8 prosent.

Usikkerhet i aktivitetsdata for diesel (kildestrøm 3 og 4)

Usikkerhet i aktivitetsdata for kildestrøm 3 og 4 (diesel) er gjennomført av Statoil. I henhold til klimakvoteforskriften vedlegg 1B skal det ved beregning av mengden aktivitetsdata tas hensyn til omsatt mengde i løpet av året, mengde på lager ved årets begynnelse og slutt, samt mengde benyttet til andre formål i løpet av rapporteringsåret. Dette skal også reflekteres i usikkerhetsberegningene. Ifølge Statoils eget oppsett i vedlegg 6.1 til rapporten bestemmer bedriften aktivitetsdata etter kravet i forskriftens vedlegg 1B. I rapporteringen datert 26. februar 2010 hadde imidlertid Statoil oppgitt null i lagerbeholdning ved årets begynnelse og slutt. I e-post datert 15. mars 2010 endrer Statoil aktivitetsdata for diesel, slik at lagerbeholdningen ved årets begynnelse og slutt inkluderes.

I beregning av usikkerheten har Statoil lagt en fast usikkerhet i all dieselleveranse fra fartøy på 1 prosent, og de kombinerer usikkerheten knyttet til leveransen som om den var tilfeldig. Statoil begrunner den faste verdien i fartøyets måleutstyr på 1 prosent med at usikkerheten i måleutstyret for de ulike fartøyene i hovedsak varierer mellom 0,5 og 1 prosent og at høyeste usikkerhet er beregnet til 1,6 prosent. Statoil benytter en tetthet på 846 kg/m^3 med en usikkerhet på 4 kg/m^3 .

Klima- og forurensningsdirektoratet setter spørsmålstegn ved Statoils forutsetning om fullstendig uavhengige målinger av leveransene. Det innebærer i så fall at alle leveranser er med ulike fartøy. Tettheten i diesel er oppgitt til å være lavere for Volvefeltet enn det Statoil selv har oppgitt som normal verdi for tetthet (855 kg/ m³). Klima- og forurensningsdirektoratet er usikre på verdien Statoil har satt for usikkerheten i tetthet på +/- 4 kg/m³ når selskapet selv oppgir større variasjon i tettheten. Klima- og forurensningsdirektoratet legger til grunn at Statoil Volve har dokumentasjon for tetthetsverdien som er valgt samt for tilhørende usikkerhet i denne verdien. Vi er også usikre på om Statoils bruk av fast faktor på 1 prosent i fartøyenes måleutstyr er tilstrekkelig konservativ. Statoil-opererte felt skal imidlertid sende Klima- og forurensningsdirektoratet dokumentasjon på de ulike fartøyenes måleutstyr innen 1. juni 2010, og etter en gjennomgang av dokumentasjonen kan vi ta stilling til om verdien på 1 prosent er tilstrekkelig konservativ til å kunne benyttes.

Beregningene viser at usikkerheten i kildestrøm 4 i 2009 ligger over kravet gitt i bedriftens tillatelse. Dette er et avvik i forhold til bedriftens tillatelse til kvotepliktig utslipp. Statoil må redegjøre for planer for å tilfredsstille kravet for usikkerhet for kildestrøm 4. Statoil ble bedt om å redegjøre for tiltak for å senke usikkerheten i målingene for kildestrøm 4 også i forbindelse med fjorårets rapportering. Statoil har ikke fulgt opp dette, men kun vist til en generell redegjørelse og usikkerhet i dieselmålinger for samtlige Statoilfelt. Klima- og forurensningsdirektoratet ser alvorlig på at dette ikke har blitt fulgt opp fra Statoils side. Redegjørelsen om tiltak som reduserer usikkerheten i aktivitetsdata for kildestrøm 4 skal sendes Klima- og forurensningsdirektoratet innen 1. juni 2010.

Til tross for ovennevnte innvendinger til usikkerhetsberegningene, godtar Klima- og forurensningsdirektoratet rapporterte utslipp fra diesel og innsendt usikkerhetsrapport for rapportering av 2009-data. Til neste års rapportering krever vi imidlertid at det i beregning av usikkerhet synliggjøres hvilke fartøy som har levert diesel ved de ulike leveransene. Dette for å kunne dokumentere hvorvidt det er riktig å beregne korrelert eller ukorrelert usikkerhet i leveransene.

Vurdering av faktorer

For kildestrømmene 2, 3 og 4 har bedriften, i tråd med tillatelsen, benyttet standard utslippsfaktor og standard oksidasjonsfaktor ved beregningen av det kvotepliktige utslippet. Bedriften har lagt til grunn standard oksidasjonsfaktor ved beregning av utslippene fra kildestrøm 1.

For kildestrøm 1 kreves det i tillatelsen at det benyttes bedriftsspesifikk utslippsfaktor ved beregning av det kvotepliktige utslippet. Statoil har rapportert faktorer og usikkerhet i faktorene for disse kildestrømmene. De rapporterte dataene fremgår i tabellen nedenfor.

Kildestrøm nummer	Kildestrøm	Bedriftsspesifikk utslippsfaktor	Prøvetakings-frekvens (krav i tillatelsen)	Antall prøver i 2009	Rapportert usikkerhet
1	Brenngass	0,0024937 CO ₂ /Sm ³	Ukentlig	46	0,87 %

Utslippsfaktoren for kildestrøm 1 (brenngass) er basert på 46 prøver av brenngassen fra 2009. I oppdatert tillatelse til kvotepliktig utslipp endret 22. januar 2010, ble prøvetakingsfrekvens for brenngass endret fra månedlig til ukentlig. Det har imidlertid blitt tatt ukentlige prøver ved Volve siden midten av 2008. Ut i fra disse prøvene er det bestemt en usikkerhet i utslippsfaktoren på 0,87 prosent, noe som overstiger kravet i usikkerhet på 0,5 prosent som følger av klimakvoteforskriftens vedlegg 3D. For å få ned usikkerheten i utslippsfaktoren, har Statoil ifølge vedlegg 7.2 til kvoterapporten, tatt i bruk en ny skumdemper. 19 prøver tatt etter at denne ble installert i august viser at prøveresultatene har blitt mer stabile og at usikkerheten går ned til 0,57 prosent. Dette er fremdeles over kravet, men en forbedring fra før skumdemperen ble tatt i bruk. Vi opprettholder krav om ukentlige prøver for Volve, men vil i forbindelse med neste års rapportering komme tilbake til om dette er tilstrekkelig for å overholde usikkerhetskravet for kildestrøm 1.

Statoil har i usikkerhetsberegningene lagt til grunn at usikkerhetsbidraget fra prøvetaking og analyse vil påvirke alle prøveresultatene tilfeldig, og de har inkludert disse usikkerhetsbidragene i standardavviket for variasjonen. Med dette har Statoil antatt at usikkerhetsbidragene fra de forskjellige prøvetakingene og analysene er ukorrelerte. Den normale og konservative måten å kombinere usikkerhet i analyser gjort av samme laboratorium, vil være å regne full korrelasjon i usikkerhet knyttet til analyse. Tilsvarende vil det være for kalibrering og det samme vil gjelde prøvetaking. Kombinasjonen av de ulike usikkerhetsbidragene vil imidlertid være ukorrelert. Det kan virke som Statoils tilnærming, ved å inkludere flere usikkerhetsbidrag inn i usikkerheten i variasjon, underestimerer usikkerheten i utslippsfaktoren.

Til tross for ovennevnte innvending tar Klima- og forurensningsdirektoratet usikkerhetsberegningene som bedriften har gjennomført til etterretning. Til neste års rapportering krever vi imidlertid at Statoil i usikkerhetsanalysen inkluderer usikkerheten i analysene, kalibrering og prøvetaking som egne usikkerhetslementer.

For analyse av prøver fra kildestrøm 1 benytter Volve Intertek Westlab som er et akkreditert laboratorium.

Beregning av utslipp

Ved beregning av det kvotepliktige utslippet for 2009 har Statoil i henhold til tillatelse til kvotepliktig utslipp benyttet en vektet årlig utslippsfaktor for kildestrøm 1 og multiplisert denne med årlig mengde aktivitetsdata.

Kvotepliktig utslipp

Statoil har i 2009 hatt avvik fra tillatelsen til kvotepliktig utslipp og klimakvoteforskriften. Klima- og forurensningsdirektoratet har imidlertid lagt bedriftens rapporterte data til grunn ved beregning av bedriftens kvotepliktige klimagassutslipp, med unntak av beregning av utslipp fra tungolje der Klima- og forurensningsdirektoratet har lagt til grunn en noe høyere utslippsfaktor enn den som ble rapportert av Statoil.

Dette gir følgende kvotepliktige utslipp i 2009:

Kildestrøm nummer	Kildestrøm	Aktivitetsdata	Utslippsfaktor	Kvotepliktig utslipp
1	Brenngass	37 389 793 Sm ³	0,002496 CO ₂ /Sm ³	93 240,1 tonn
2	Fakkelgass	6 461 340 Sm ³	0,00373 CO ₂ /Sm ³	24 100,8 tonn
3	Diesel	4 793 tonn	3,17 tonn CO ₂ /tonn	15 193,8 tonn
4	Diesel	3 317 tonn	3,17 tonn CO ₂ /tonn	10 514,9 tonn
Andre utslipp ¹		618 tonn	3,20 tonn CO ₂ /tonn	1 977,6 tonn
Totale kvotepliktige utslipp				145 027 tonn

I beregningene av det kvotepliktige utslippet er det benyttet desimaler i mengden aktivitetsdata som ikke fremgår av tabellen.

Klima- og forurensningsdirektoratet påpeker at dersom virksomheten ved rapporteringen har gitt feilaktig opplysninger om forhold som kan påvirke utslippstallet, vil dette kunne føre til brudd på oppgjørsplikten etter klimakvoteloven § 13. Dette vil igjen kunne gi grunnlag for illeggelse av overtredelsesgebyr tilsvarende 100 euro for hvert tonn rapporteringspliktig utslipp som det ikke leveres inn kvoter for, jf klimakvoteloven § 21.

3. Vedtak om godkjenning av kvotepliktige utslipp

Klima- og forurensningsdirektoratet har gjennomgått den innsendte rapporten og finner å kunne legge til grunn innrapporterte utslippstall når kvoteplikten skal gjøres opp 30. april 2010. Bedriften har hatt et kvotepliktig utslipp på 145 027 tonn CO₂ i 2009. Vedtaket om godkjenning av rapport om kvotepliktige utslipp er hjemlet i klimakvoteloven § 17 første ledd.

Statoil skal sende Klima- og forurensningsdirektoratet nærmere informasjon innen fastsatte frister. Pålegg om redegjørelser er hjemlet i forurensningsloven § 51.

4. Oppgjør av kvoteplikten

Innen 30. april 2010 må alle kvotepliktige virksomheter overføre det antall kvoter som svarer til virksomhetens verifiserte, kvotepliktige utslipp i 2009 til Statens oppgjørskonto i kvoteregisteret, jf. § 13 i klimakvoteloven. For Statoil innebærer dette at 145 027 kvoter skal overføres fra bedriftens driftskonto i kvoteregisteret til Statens oppgjørskonto. Vi har registrert bedriftens verifiserte, kvotepliktige utslippstall i kvoteregisteret. Se punkt 4.5.3 i kvoteregisterets brukermanual for mer informasjon. Brukermanualen kan lastes ned fra kvoteregister.no. Vi gjør oppmerksom på at manglende overholdelse av fristen 30. april vil føre til at virksomheten ilegges et overtredelsesgebyr på 100 euro pr kvote som ikke er

¹ Tungolje benyttet i skipet Navion Europa. Se pkt. 2.

innlevert. Vi gjør også oppmerksom på at det i år ikke er mulig å innlevere kvoter til oppgjør før 19. april. Dette skyldes begrensninger fra EUs registersystem.

5. Gebyr

Klima- og forurensningsdirektoratets behandling og godkjenning av utslippsrapporten er omfattet av en gebyrordning, jf. § 5-5 i klimakvoteforskriften. Basert på vår ressursbruk i forbindelse med behandling og godkjenning av rapporten er det fastsatt en gebyrsats etter høy gebyrklasse. Bedriften skal derfor betale et gebyr på kr 30 000,-.

Faktura vil bli ettersendt.

6. Klage

Vedtaket om godkjenning av rapport, herunder også fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Klima- og forurensningsdirektoratet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at godkjenningen av den kvotepliktige utslippsrapporten ikke skal legges til grunn ved oppgjør av kvoteplikten 30. april 2010.

Opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil vi kunne gi på forespørsel.

7. Oppsummering

Klima- og forurensningsdirektoratet godkjenner Statoils rapport om kvotepliktige utslipp i 2009. Vedtaket er hjemlet i klimakvoteloven § 17 første ledd.

Statoil har hatt følgende avvik fra tillatelsen og klimakvoteforskriften ved rapporteringen av kvotepliktige utslipp for 2009:

Usikkerheten i kildestrøm 4 (diesel) ligger over kravet som er i gitt i bedriftens tillatelse til kvotepliktig utslipp.

Klima- og forurensningsdirektoratet fastsetter følgende frister for redegjørelser:

Innen 1. mai 2010:

Bedriften skal sende inn en bekreftelse på at det ikke har vært hendelser og avvik i 2009 som gir signifikant bidrag til usikkerheten for aktivitetsdata på fakkeltgass.

Innen 1. juni 2010:

Bedriften skal redegjøre for tiltak for å begrense usikkerhet for kildestrøm 4 (diesel).

Bedriften skal sende Klima- og forurensningsdirektoratet dokumentasjon på de ulike fartøyenes måleutstyr for diesel og usikkerheten i utstyret.

Statoil skal betale et gebyr på kr 30 000,- for vår behandling av utslippsrapporten.

Vedtaket om godkjenning av rapport og fastsettelse av gebyrsats, kan påklages til Miljøverndepartementet.

Med hilsen

Erling Espolin Johnson
prosjektleder

Ida Bjørkum
rådgiver

Kopi:

Oljedirektoratet v/Steinar Vervik, Postboks 600, 4003 Stavanger
Petroleumstilsynet, Postboks 599, 4003 Stavanger